



Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Trafikverkets rapport Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Er beteckning: LI2025/01476

Sammanfattning

Länsstyrelsen har i stort inget att erinra mot rapportens förslag till författningstext. Förslaget syftar till att korta planeringstiden och minska dubbelprovningen är positiv, och bör åtminstone i vissa fall kunna uppnås med förslaget.

De förutsättningar som beskrivs i rapporten för att undantaget ska vara tillämpligt, utöver de som framgår uttryckligen i lagtexten, riskerar däremot att begränsa hur stor förenklingen i praktiken kommer att bli.

Länsstyrelsen anser att det i rapporten föreslås långtgående och omfattande krav på hur kommunen ska ta fram och göra redovisningen i detaljplanen på ett sätt som inte återspeglas i lagtexten. Länsstyrelsen uppfattar det som att vägplanens innehåll och underlag till stora delar avses lyftas in i detaljplanen, och befarar att det begränsar hur mycket förslaget kommer att förenkla processen eller minska osäkerheten. Detaljplaneprocessen är tydligt reglerad och formaliserad, och det är därför inte helt tydligt hur den kontroll som Trafikverket föreslås ha över processen ska hanteras.

Länsstyrelsen har också synpunkter på hur förhållandet mellan betydande miljöpåverkan och kriteriet "mindre omfattning" kopplas till varandra, och några andra mindre punkter.

Avsnittsindelningen nedan följer rapportens med länsstyrelsens egna underrubriker.

6. Trafikverkets förslag till förändring

6.1 Förslag till författningsändringar

Inget krav på sammanhållen bebyggelse.

Enligt uppdraget, så som det redovisas i avsnitt 2.1 i rapporten, ska en förutsättning för att det föreslagna undantaget ska kunna tillämpas vara att åtgärden ska utföras inom sammanhållen bebyggelse. I rapporten dras slutsatsen att plankravet enligt 4 kap. 2 § PBL innebär att åtgärder inom detaljplan kommer att ske inom sammanhållen bebyggelse. Länsstyrelsen vill framhålla att även om detaljplaner oftast omfattar områden inom sammanhållen bebyggelse finns inget som hindrar att en detaljplan tas fram för områden utan sammanhållen bebyggelse. Länsstyrelsen konstaterar därmed att föreslagen författningsändring inte innehåller något krav på att åtgärderna ska utföras inom sammanhållen bebyggelse.

6.2 Författningskommentar

Mindre omfattning och betydande miljöpåverkan

I rapporten kopplas att åtgärderna ska vara av "mindre omfattning" till att de inte ska ha betydande miljöpåverkan. Det framgår inte tydligt varför gränsdragningen av "mindre omfattning" ska göras på det sättet. Betydande miljöpåverkan har en specifik teknisk betydelse som regleras i miljöbalken. Vid bedömningen av betydande miljöpåverkan ska omfattningen tas i beaktning, men är inte i sig direkt avgörande. Länsstyrelsen anser att man inte bör blanda samman de två begreppen. Om avsikten är att "mindre omfattning" ska likställas med betydande miljöpåverkan bör det i stället framgå uttryckligen av författningstexten.

Länsstyrelsen uppfattar betydelsen av "mindre omfattning" som att det generellt sett inte omfattar sådana åtgärder som innebär betydande miljöpåverkan. Däremot behöver inte åtgärder som inte är av mindre omfattning ha betydande miljöpåverkan. Det kan med andra ord vara rimligt i de flesta fall att sådana åtgärder som har betydande miljöpåverkan inte ska anses vara av "mindre omfattning". Det innebär däremot inte nödvändigtvis att åtgärder som inte har betydande miljöpåverkan är av mindre omfattning, så som länsstyrelsen tolkar begreppet.

6.3 Praktisk tillämpning av förslaget

Långtgående, oreglerade krav på kommunens detaljplaneprocess

Rapportens beskrivning av hur detaljplaneprocessen ska gå till för att undantaget ska vara tillämpligt är detaljerad och omfattande. Det beskrivs bland annat vilka bedömningar kommunen ska göra, vilka avtal som ska ingås och vad som ska föregå olika steg i den formella planprocessen. Länsstyrelsen har inte nödvändigtvis några invändningar mot att den process som föreslås är ändamålsenlig vad gäller trafikåtgärden. De krav som ställs introducerar däremot ett ytterligare parallellt spår i framtagandet av detaljplanen som är oreglerad, och därför osäker för kommunen hur den faktiskt ska gå till och kommer att falla ut. Förslaget innebär enligt länsstyrelsen att kommunen i och för sig får större kontroll och ansvar över processen jämfört med hur det ser ut idag, men introducerar samtidigt nya osäkerheter kring processen och förbättrar inte nödvändigtvis förutsägbarheten för kommunen. Även om kommunen får ett större ansvar är det Trafikverket som avgör om undantaget är tillämpligt.

Det är givetvis så att det krävs en viss kvalitet i underlag och redovisning från kommunens sida för att vägåtgärden ska vara genomförbar. Samtidigt anser länsstyrelsen att den typ av krav på planens framtagande som föreslås bör minimeras om det verkligen ska innebära en förenkling. Så länge kriterierna i lagtexten är uppfyllda och åtgärden går att genomföra bör undantaget kunna tillämpas, oavsett hur planen har tagits fram. Med det sagt finns det givetvis en stor nytta med att ta fram riktlinjer för hur kommunen kan arbeta för att vägåtgärden ska kunna genomföras.

9 Konsekvensbeskrivning

9.1 Konsekvenser för kommuner

Förändringar av planprocessen och -redovisningen

Det framstår i rapporten som att samråd och prövning av omgivningspåverkan skulle vara betydligt mer rigorös vid framtagandet av en vägplan jämfört med en detaljplan, och att förslaget därför skulle innebära ökade krav på kommunens

detaljplanehandläggning. Det är inte tydligt för länsstyrelsen hur man kommit fram till den slutsatsen. Givetvis bör allmänheten och tredje part inte ges mindre inflytande eller skydd genom det föreslagna undantaget, men länsstyrelsen ser inte att det skulle behöva vara en konsekvens av förslaget även om detaljplaneprocessen gick till som idag. Länsstyrelsen tror med andra ord inte att planprocessen skulle behöva ändras i den delen. Det kan också ifrågasättas om det vore lämpligt att göra en så pass omfattande ändring av planprocessen för att möjliggöra undantaget. Det verkar inte heller lämpligt att ställa informella krav på planprocessen.

Rapporten beskriver också ett behov av en mer detaljerad redovisning i detaljplanen. Länsstyrelsen är osäker på vad som avses. Om det som avses är att regleringen på plankartan behöver bli mer detaljerad är länsstyrelsen tveksam till om detta kan uppnås med dagens 4 kap. PBL. Det som avses kan också vara att det i planbeskrivningen ska vara mer detaljerat beskrivet hur vägen ska utformas. Länsstyrelsen ser inte nödvändigtvis något problem med det, men anser samtidigt inte att ett sådan redovisning i själva planbeskrivningen är nödvändig, så länge det är säkerställt och beskrivet att åtgärden ryms inom det anvisade området.

Frågan är också hur det ska säkerställas att detaljplanens redovisning är tillräckligt detaljerad och tekniskt korrekt.

Sammanfattningsvis anser länsstyrelsen att man bör undvika att föra över allt för stora delar av vägplanens innehåll till detaljplanen. På samma sätt som idag är det nödvändigt att vägåtgärden ryms inom det i detaljplanen anvisade området, och det bör också vara tillräckligt för att undantaget enligt förslaget ska vara tillämpligt. Mer detaljerad projektering av projektet behöver ändå göras utanför detaljplanen.

9.2 Konsekvenser för staten

Trafikverkets kontroll över kommunens process

I rapportens beskrivs att en konsekvens av förslaget är att Trafikverket måste säkerställa att all nödvändig prövning av miljö, omgivningspåverkan och samråd är tillgodosedd inom ramen för detaljplanen. Länsstyrelsen ser inte på vilket sätt ett sådant säkerställande skulle ske. Kriterierna för undantaget och den

befintliga detaljplaneprocessen bör också vara sådana att något sådant säkerställande inte ska behövas. Om man kommer fram till att åtgärden är av mindre omfattning bör det som exempel säkerställa att någon större omgivningspåverkan inte uppstår. Prövning av omgivningspåverkan görs redan i planprocessen. Som länsstyrelsen tidigare varit inne på bör undantaget inte innebära några större ytterligare krav på planprocessen.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av landshövding Charlotte Petri Gornitzka med samhällsplanerare Hamlet Mirjamsdotter som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se